

N:o 49!

Ank. till Riksd. kansli den 18 april 1902, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af den kronan tillhöriga fasta egendomen n:o 10 i kvarteret Kulberget mindre i Stockholm.

(I. A.)

Under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för den 7 februari 1902 har Kongl. Maj:t uti en till Riksdagen samma dag aflåten proposition (n:o 59) föreslagit Riksdagen medgifva,

att den kronan tillhöriga fasta egendomen n:o 10 i kvarteret Kulberget mindre i Stockholm finge försäljas för ett pris af minst 107,500 kronor,

samt att, vid bifall till Kongl. Maj:ts uti proposition ofvanberörda den 7 februari 1902 gjorda framställning om bildande af en fond, benämnd »Landtförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål», köpeskillingen finge till nämnda fond ingå.

Till ofvanberörda statsrådsprotokoll har departementschefen erinrat, hurusom Kongl. Maj:t i en till 1879 års Riksdag aflåten proposition (n:o 8) föreslagit Riksdagen att medgifva, att en kronan tillhörig egendom i kvarteret Kulberget mindre tillika med en annan kronans i hufvudstaden belägna egendom finge försäljas och den för egendomarne

inflytande köpeskilling af Kongl. Maj:t i mån af behof användas för anläggning och anordnande af sjukhus för epidemiskt sjuke af Stockholms garnison. Då emellertid det försäljningsbelopp, hvartill de till försäljning föreslagna egendomarne uppskattats, beräknadt för egendomen i kvarteret Kulberget mindre till 25,800 kronor, enligt Riksdagens åsigt blifvit satt väl lågt, och då staten ofta befunnits vara i behof af tomtplatser inom hufvudstaden, samt således nödig omtanke syntes bjuda, att staten icke afhände sig egendomar i Stockholm, hvilka, om icke användbara för statens behof, kunde lemnas i utbyte mot andra, hade Riksdagen ansett sig icke böra bifalla hvad Kongl. Maj:t föreslagit.

Sedan dess hade emellertid, såsom ock blifvit anmärkt af Riksdagens år 1891 församlade revisorer, förändrade förhållanden inträdt. Den å egendomen befintliga byggnad, som på 1760-talet uppförts till sockerbruk, men derefter apterats till reservsjukhus för epidemiskt sjuke af garnisonen, måste numera, enligt bemälda revisorers åsigt, anses såsom alldeles olämplig till inhysande af sjuke. Dessutom hade, efter hufvudstadens tillväxt åt detta håll, sjelfva tomtens läge blifvit sådant, att byggnadens användande till epidemiskt sjukhus icke vidare syntes kunna ifrågasättas. Icke heller vore densamma för sådant ändamål behöflig, sedan aftal träffats med Stockholms stad, att i svårare smittosamma sjukdomar insjuknade af Stockholms garnison finge intagas å stadens epidemisjukhus mot der gällande afgifter. Genom belägenheten i en af stadens numera tätt bebyggda delar hade också tomtens värde efter år 1879 mångdubblats. Af dessa anledningar hade revisorerna ansett, att frågan om egendomens försäljning borde tagas i förnyadt öfvervägande.

1892 års Riksdag hade, på sätt revisorerna andragit, funnit byggnadens användande till epidemisjukhus icke vidare kunna ifrågasättas; och då hvarken byggnaden eller tomten, så vidt Riksdagen kunnat finna, vore för något statens ändamål användbar, hade Riksdagen i skrifvelse (n:o 41) den 17 maj 1892 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke förnyade åtgärder borde vidtagas för fastighetens afyttrande.

Sedan, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts, efter direktionens öfver allmänna garnisonssjukhuset hörande, den 14 februari 1896 gifna föreskrift det inom egendomen förvarade förråd blifvit delvis till garnisonssjukhuset öfverfördt och delvis försåldt, hade öfverintendents-embetet den 22 mars 1898 afgifvit infordradt yttrande rörande egendomens disposition och saluvärde. Dervid hade embetet upplyst, att, med stöd af kongl. bref den 30 mars 1855, en af embetet senast den 11 mars 1890 antagen vaktmästare fått mot skyldighet att utöfva tillsyn öfver

egendomen åt sig tills vidare upplåten fri bostadslägenhet om två rum och kök i östra flygelbyggnadens bottenvåning, samt att af byggnaderna å tomten i öfrigt, på grund af särskilda kongl. bref, uthusbyggnaderna å gården, sjukhusets hela bottenvåning med undantag af en förstuga, vaktmästarebostaden och ett magasin, hela våningen en trappa upp, med undantag af ett förrådsrum, och hela våningen två trappor upp disponerades af stora teatern för förvaring af teatermateriel, att allmänna garnisonssjukhuset innehade förberörda magasin och förrådsrum, samt att hela våningen tre trappor upp upptoges af kommerskollegium för bevarande af arkivhandlingar. Under erinran, att tomten i fråga, som med en areal af 19,215 kvadratfot egde fasadrätt åt den numera ur stadsplanen för Östermalm uteslutna Ladugårdslands tullgata, icke stötte till någon i samma plan för närvarande ingående gata och för ty icke kunde ändamålsenligt bebyggas utan att sammanslås med någon angränsande tomt, dels ock att, då det i byggnaderna å tomten befintliga yttre murtegel vore betydligt förvittradt och det inre, såsom misstänkt att vara bemängdt med smittämne, säkerligen icke kunde eller finge användas till byggnadsmateriel för boningshus, byggnaderna vid skeende försäljning icke kunde antagas representera något värde, ville öfverintendentsembetet såsom sin åsigt hafva uttalat, att tomten med åbyggnader kunde åsättas ett försäljningspris af 5 kronor 50 öre kvadratfoten, utgörande 105,682 kronor 50 öre.

Direktionen öfver allmänna garnisonssjukhuset hade i utlåtande den 15 juni 1898 förklarat, att densamma för sin del icke hade något att erinra mot egendomens försäljning, desto hellre som den icke, åtminstone i sitt nuvarande skick, kunde för garnisonens sjukhus i någon mån användas.

Likaledes hade armeförvaltningen å fortifikations- och intendentsdepartementen i utlåtande den 11 oktober 1898 anmält, att, vid det förhållande, att egendomen icke användes eller ens vore lämplig att på något sätt användas för förvaltningens räkning, icke något funnes å förvaltningens sida att invända mot egendomens försäljande.

Slutligen hade medicinalstyrelsen i utlåtande den 23 november 1898 tillstyrkt försäljning af ifrågavarande egendom under förutsättning, att åtgärder vidtoges för uppförande snarast möjligt af nya lokaler för vård af Stockholms garnisons epidemiskt sjuke.

I enlighet med hvad i Riksdagens förberörda skrifvelse anförts, kunde det, enligt departementschefens åsigt, numera icke ens ifrågasättas, att egendomen skulle komma att åter användas såsom epidemisjukhus. Till följd af sina ytterst låga rum, små fönster, bristande venti-

lation och uppvärmning, dåliga trätrappor och förstugor samt bofälliga beskaffenhet i öfrigt hade sjukhusbyggnaden länge varit alldeles olämplig att begagna för svårt sjukes vederfående. Också hade, såsom garnisonssjukhusdirektionen i en skrifvelse den 23 november 1878 omförmält, dödligheten derstädes under 1834 och 1853 års koleraepidemier varit relativt betydlig, då de sjuke der ej kunnat erhålla den vård, deras tillstånd kräft. Härtill komme, att byggnaden genom sitt läge inom en af stadens numera förnämsta och folkrikaste delar blifvit ytterligare olämplig såsom epidemiskt sjukhus. Då densamma sålunda, äfven om annat epidemisjukhus för garnisonen icke funnes, ej kunde såsom sådant användas, syntes det, att frågan om egendomens försäljning icke vidare kunde hafva sammanhang med frågan om anskaffande af annat sjukhus. Vid sådant förhållande och då egendomen med hänsyn till tomtvärdet vore alltför dyrbar för det bruk, hvarför den nu toges i anspråk, och i allt fall den der förvarade teatermateriel efter den nya teaterbyggnadens uppförande kunde dit förflyttas samt plats för kommerskollegii arkivalier utan svårighet kunde annorstädes beredas, ansåge departementschefen frågan om fastighetens försäljning icke vidare böra uppskjutas.

Egendomen hade den 1 augusti 1783 inköpts för 6,500 riksdaler specie. Vid bedömandet af dess nuvarande värde ansåge departementschefen i likhet med öfverintendentsembetet, att något afsevärdt pris för sjelfva byggnaderna icke kunde beräknas. Deras möjliga värde kunde knappast betäckas af kostnaderna för deras nedrifning. Hvad anginge tomtvärdet, ansåge departementschefen det förhållande, att egendomen icke sträckte sig till någon gata och för ty icke lämpligen utan sammanslagning med annan tomt eller tomtedel kunde bebyggas, föranleda, att icke fullt samma pris som för andra tomter i trakten kunde påräknas. Denna olägenhet minskades dock genom den obestriddiga rätt till fasad åt den numera igenlagda Ladugårdslands tullgata, som medföljde egendomen, och medförde den verkan, att icke någon byggnad kunde uppföras å den framför liggande, Östermalmsgatan angränsande tomtedel. Efter den af öfverintendentsembetet gjorda värdering hade köpeanbud å egendomen till det af nämnda embete densamma åsatta pris inkommit. Nu hade departementschefen under hand låtit infordra ytterligare anbud å egendomen med påföljd, att ett anbud å 107,500 kronor afgifvits, hvilket belopp, något högre än det förut afgifna, kunde anses såsom ett skäligt minimipris.

Under erinran, att Kongl. Maj:t beslutit hos Riksdagen göra framställning om bildande af en fond för landtförsvarets byggnader och andra försvarsändamål, ville departementschefen framhålla, att köpeskil-

lingen för nu omhandlade egendom lämpligen borde till denna fond ingå.

Efter tagen kännedom om de till ärendet hörande handlingar, hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 18 april 1902.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
